

wersytetów. Promował 16 profesorów⁸. Jego seminarium biblijne we Lwowie miało charakter ekumeniczny, zanim w ogóle słowo to weszło w życie. Między jego uczniami byli nie tylko katolicy księża, ale także żydowski rabin i ormianie. Ks. Klawek nauczał nowych kierunków badań literackich nad Biblią, zanim jeszcze zostały one oficjalnie zaakceptowane przez Kościół Katolicki w trakcie Soboru Watykańskiego II. Miał niezwykły dar skupiania wokół siebie ludzi szukających rzetelnej wiedzy. Umiał wzbudzać ich predyspozycje badawcze. Był wzorem mistrza-nauczyciela. Choć czasem przytłaczał swą wiedzą i autorytetem swych ostatnich uczniów (wśród których był także autor tych słów), zawsze był im szczerym i odanym przyjacielem.

Kraków

ZDZISŁAW J. KAPERA

⁸ Wg ustaleń ks. W. Smereki, *art. cyt.*, s. 16.

Zdzisław J. Kapera

UZUPEŁNIENIA DO BIBLIOGRAFII PRAC KS. ALEKSEGO KLAWKA

Od momentu opublikowania „*Bibliografii prac księdza Aleksego Klawka (1890—1969), profesora U. J. K. i U. J.*” na łamach Ruchu Biblijnego i Liturgicznego w r. 1970 upłynęło już 10 lat. W okresie tym starałem się notować wszystkie zaobserwowane luki w sporządzonym zestawieniu jak też z pomocą mgra Adama Konderaka z Biblioteki Uniwersyteckiej KUL przeszedłem streszczenie publikacji ks. A. Klawka na łamach „*Internationale Zeitschriftenschau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete*” (= IZBG), Düsseldorf oraz w „*New Testament Abstracts*” (= NTA), Cambridge, Mass. Panu Konderakowi pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować za rzeczową współpracę.

Poniższe zestawienie zawiera uzupełnienia do już opublikowanych numerów 1—318 publikacji ks. Klawka oraz szereg publikacji pośmiertnych. Zachowano pierwotny zestaw skrótów i opisów. Na oznaczenie streszczeń, abstraktów wprowadzono znak %. Cytowane są jedynie obszerniejsze streszczenia obcojęzyczne. Wzmianki pominięto. Publikacje polskie zawierające streszczenia i wzmianki wyliczono na końcu, poza numeracją.

1935

76 a. O zadaniach Polskiego Towarzystwa Teologicznego, [Streszczenie referatu] w: *Pamiętnik drugiego zjazdu naukowego w Warszawie w sierpniu 1933 roku*, Warszawa 1935, Nakładem Polskiego Towarzystwa Teologicznego (= Nasza myśl teologiczna 2), ss. 8 i 19 [Dyskusja nad ref., por. s. 15].

1938

Ad 82. *Psalterz*, Lwów 1938 -- Rec.: (Anonim), *Psallite Sapienter*, Biblioteka Religijna 7, 1938, nr 5, s. 1 [Por. też Ogłoszenie na s. 5].

1954

Ad 173. % [Hymnus der Anna, der Mutter Samuels], IZBG 4, 1955/56, H. 1/2, § 200, s. 32 (M. Stenzel).

Ad 174. %: *Nowe „Miserere” (Psalm 50/51)* - - - IZBG 4, 1955/56, H. 1/2, § 333, s. 53 (M. Stenzel).

1956

Ad 184. %: [Biblische marianische Symbole], IZBG 5, 1956/7, H. 1/2, § 1636, s. 238 (J. Scharbert).

1961

Ad 188. *Onomastyka biblijna* - - Rec.: Zpravoday Místopisné Komise ČSAV (Praha) 1963, ss. 53—54 (V. Šmilauer).

1962

Ad 191. %: [Das Lied von der Schöpfung: Gen 1, 1 — 2, 4], IZBG 10, 1963/4, § 243, s. 36 (J. Scharbert).

Ad 192. %: *Dominus regnavit (Ps 93 — Vulg. 92)* - - IZBG 10, 1963/4, § 454, s. 65 (J. Scharbert).

Ad 193. %: [Das Dekret des Apostolischen Stuhles über die Geschichtlichkeit der biblischen Bücher], IZBG 10, 1963/4, § 111, s. 16 (J. Scharbert).

1963

Ad 200. %: [Das Protoevangelium (Gen 3, 14—19)], IZBG 11, 1964/5, § 255, s. 36 (J. Scharbert).

1964

Ad 211 %: *Najstarszy rękopis Ewangelii św. Mateusza* - - NTA 9, 1964/5, § 140, s. 39 (W. J. Pilch).

1966

Ad 257 %: [Bibelstunde: Jesus lehrt in den Synagogen], IZBG 15, 1968/9, § 1256, s. 176 (L. Stefaniak).

1967

277 a. [Tłumaczenie:]

Konstytucja Dogmatyczna o Objawieniu Bożym, „Znak” 18, 1967, No. 152 (2), ss. 145—158.

1969

290 a. [Tłumaczenie:]

Instrukcja Komisji Biblijnej w sprawie historyczności Ewangelii, w: J. Kudasiewicz, red., *Biblia Dzisiaj*, Kraków 1969, Wyd. Znak, ss. 103—111.

1970

Ad 291 a. %: [Der Hymnus der Engel Lk 2, 14], IZBG 18, 1971/2, § 767, s. 107 (E. Sitarz); NTA 15, 1970/1, § 545, s. 174 (J. Pilch).

322. [Odpowiedź na ankietę „W sprawie sesji naukowej o doktrynalnych konsekwencjach Soboru” (Watykańskiego II). Obszerne fragmenty wypowiedzi cytowane w:] J. W. Rosłon, *Głosy biblistów polskich w sprawie doktrynalnych konsekwencji Soboru Watykańskiego II*. [Art. zamieszczony w pracy zbiorowej:] J. Myśków w red., *Myśl posoborowa w Polsce*, Warszawa 1970, ATK, ss. 306—330. Toż w wersji francuskiej: J. W. Rosłon, *Les biblistes polonais sur les consequences doctrinales du Concile Vatican II* [w:] J. Myśków, éd., *La Pensée postconciliaire en Pologne*, Varsovie 1970, ATK, ss. 346—377.

323. *Refleksje na temat II Synodu Biskupów w Rzymie* (11—27. X. 1969), „Apostolstwo Chorych” 41, 1970, nr 1, s. 1—3.
324. *Modlitwy Chrystusa wiszącego na Krzyżu*, „Apostolstwo Chorych” 41, 1970, nr 3, s. 1—2.
325. *Rozpowszechnianie Pisma Św.*, „Apostolstwo Chorych” 41, 1970, nr 8, s. 4.
326. *Psalm ufności i tęsknoty (129/130)*, „Apostolstwo Chorych” 41, 1970, nr 11, ss. 3—5.

Publikacje polskie zawierające streszczenia i omówienia prac ks. Klawka:

J. Frankowski, red., *Polska bibliografia biblijna adnotowana za lata 1964—1968*. Praca zbiorowa pod redakcją ks. J... F..., Warszawa 1971, ATK, 8°, ss. 296 [Wykaz 34 streszczeń, zob. indeks na s. 291, s. v. Klawek. Uwaga: nr 293 nie jest pióra ks. Klawka].

J. Frankowski, red., *Polska bibliografia biblijna adnotowana [w:] Polska bibliografia teologii i prawa kanonicznego za rok 1969*, Warszawa 1971, ATK, 8°, ss. 71—168 [Por. nr 46. Zob. też nr 16 i 171 dotyczące ks. Klawka].

J. Myśków, B. Przybyszewski, red., *Posoborowe publikacje teologiczne w Polsce*. Praca zbiorowa pod red. ks. J. M... i ks. B. P..., Warszawa 1969, ATK, 8°, ss. 437.

[Odnosnie ks. Klawka por. ss. 21, 28 n, 30, 32, 35, 38, 69—72, 77, 86—88, 90 n, 178, 194, 324, 350 n, 361 f, 365, 373 i bibliografia na s. 400.]

J. Myśków, red., *Publications théologiques postconciliaires en Pologne. Ouvrage collectif*. Rédacteur: J... M..., Varsovie 1970, Académie de Théologie Catholique, 8°, ss. 525.

[Odnosnie ks. Klawka, por. ss. 23, 30n, 35n, 39, 42, 79, 82, 88n, 100nn, 104n, 175 oraz bibliografia na s. 468].

Współczesna biblistyka polska 1945—1970. Osmý Kongres Bibliotów Polskich. Praca zbiorowa pod red. ks. J. Łacha. *II. Powojenna biblistyka polska*. Praca zbiorowa pod redakcją ks. M. Wolniewicza, Warszawa 1972, Akademia Teologii Katolickiej, 8°, ss. 502.

[Por. ss. 16, 20, 176, 185, 205, 420—2, 249—51, 256, 261, 271n, 275, 279—283, 292, 307n, 311n, 319, 333n, 417, 433, 436, 470, 472].

M. Wolniewicz, red., *Les sciences bibliques en Pologne après la guerre (1945—1970)*. Travail collectif sous la rédaction de l'abbé M... W..., Varsovie 1974, Académie de Théologie Catholique, 8°, ss. 300.

[Por. ss. 8n, 19—22, 28, 34, 38, 47, 49, 51n, 56—60, 62, 72n, 91n, 95—97, 123n, 238, 242n, 280, 282].

WYBÓR PUBLIKACJI O KS. ALEKSYM KLAWKU

(część II)

Niniejsze zestawienie jest kontynuacją „Wyboru publikacji o Księdzu Profesorze Aleksym Klawku” zamieszczonym jako dodatek w „Bibliografii Prac Księży Alekszego Klawka (1890—1969), Profesora U.J.K. i U.J.” na łamach „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” 23, 1970, ss. 335—336. Nawiązano do pierwotnej numeracji, z tym, że nr 21 (w wersji poprawionej) umieszczono ponownie pod nr 60. Uznano za celowe zamieszczenie w bibliografii kilku prac magisterskich i licencjackich. Podano także kilka artykułów znajdujących się aktualnie w druku.

21. [Zbiorowe] Ks. *Aleksy Klawek (1890—1969). Wspomnienia przyjaciół, kolegów i uczniów. Z teki pośmiertnej. Bibliografia*, numer specjalny „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” 23, 1970, Nr 6, ss. 257—336, 1 fot.

22. [Zbiorowe] „*Analecta Cracoviensia*” III, 1971, [Kraków 1971, Polskie Towarzystwo Teologiczne, 8°, ss. 452, 2 fot. Numer specjalny poświęcony pamięci ks. prof. A. Klawka i ks. prof. T. Długosza. Zawiera nr 44].

23. [Zbiorowe] „*Folia Orientalia*” XXI, 1980 [Obj. 17 ark., w druku]. [Księga ku uczczeniu 10 rocznicy śmierci ks. prof. A. Klawka. Oprócz nr 31 i 40 zawiera 25 artykułów uczonych polskich i zagranicznych].

24. Kazimierz BRYLIŃSKI, *Wkład Księdza Profesora Doktora Aleksego Klawka w rozwój bibliistyki w latach 1945—1969*, Wrocław 1973, Papieski Wydział Teologiczny, maszynopis, ss. 77 (praca magisterska wykonana na seminarium Nowego Testamentu pod kierunkiem ks. dr Z. Kaznowskiego przy współudziale ks. dra St. Pisarka).

25. Ks. Jerzy CHMIEL, *Mentalność biblisty*, RBL 23, 1970, ss. 297—301.

26. Ks. Feliks GRYGLEWICZ, *Badania ks. prof. A. Klawka nad Nowym Testamentem*, RBL 23, 1970, ss. 276—279.

27. Ks. Stanisław GRZYBEK, *Śp. ks. prof. Aleksy Klawek (1890—1969)*, RBL 23, 1970, ss. 259—266.

28. Ks. Stanisław GRZYBEK, „*Czas, abym odszedł...*” *Przemówienie na pogrzebie śp. ks. A. Klawka w dniu 25 listopada 1969 r., wygłoszone w kościele akademickim św. Anny w Krakowie*, RBL 23, 1970, ss. 302—305.

29. Zdzisław J. KAPERA, *Bibliografia prac księdza Aleksego Klawka (1890—1969), profesora U.J.K. i U.J.*, RBL 23, 1970, ss. 319—336. [Wylicza 321 pozycji. Zawiera indeks rzeczowy i dodatek „Wybór publikacji o Księdzu Profesorze Aleksym Klawku”, na ss. 334—336].

30. Zdzisław J. KAPERA, *Uzupełnienia do bibliografii prac księdza Aleksego Klawka*, RBL 33, 1980 (Obj. 0,2 ark. Zawiera uzupełnienia do nr 1—321 oraz nowe nr 76a, 277a, 290a, 322—326).

31. Zdzisław J. KAPERA, *A curriculum vitae of Rev. Aleksy Klawek (1890—1969)*, „*Folia Orientalia*” 21, 1980 (w druku, obj. 0,35 ark.).

32. Zdzisław J. KAPERA, *Curriculum vitae ks. prof. A. Klawka*, RBL 33, 1980 (obj. 0,45 ark. Uzupełniona i poprawiona wersja polska nr 31).

33. Zdzisław J. KAPERA, *O pełniejszą ocenę dorobku onomastycznego ks. prof. Aleksego Klawka*, RBL 33, 1980 (obj. 0,5 ark.).

34. Tadeusz LEWICKI, *Z dziejów orientalistyki lwowskiej*, RBL 33, 1980 (obj. 0,25 ark.).

35. Ks. Stanisław ŁACH, *Współczesna bibliistyka polska*, „*Znak*” 24, 1972, nr 10 (220), ss. 1373—1391 [Por. ss. 1374n i 1379n].

36. Ks. Wojciech PAZERA, *Ks. Aleksy Klawek jako komentator psalmów*, Kraków 1978, Papieski Wydział Teologiczny, maszynopis, ss. 88 (Praca licencjacka pisana pod kierunkiem ks. prof. dra Stanisława Grzybka).

37. Ks. Michał PETER, *Śp. ks. Aleksy Klawek*, „*Miesięcznik Kościelny Archidiecezji Poznańskiej*” 21, 1970, nr 9, ss. 212—214.

38. Ks. Michał PETER, *Człowiek Uniwersytetu (Aleksy Klawek 1890—1969)*, [w:] *Byli wśród nas*. Praca zbiorowa pod red. Feliksa Lenorta, Poznań 1978, Księgarnia św. Wojciecha, ss. 349—356, 1 fot.

39. Ks. Michał PETER, *Ks. Profesor Aleksy Klawek (1890—1969). Próba charakterystyki jego metody naukowej*, Poznań 1979, maszynopis, ss. 10. [Por. niżej].

40. Ks. Michał PETER, *The Reverend Professor Aleksy Klawek (1890—1969). A characterization of his scientific method*, „*Folia Orientalia*” 21, 1980 (w druku, obj. 0,6 ark. wersja angielska nr 39).

41. Stefan PIECZARA, *Ks. Aleksy Klawek, (11. V. 1890 — 22. XI. 1969) wybitny uczony, filolog, lingwista i humanista polski*, Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk za I i II kwartał 1970 r., nr 1 (ogólnego zbioru nr 84), ss. 214—216.

42. Urszula PŁOSZYŃSKA-PRZEKLAS, *Ks. Aleksy Klawek na tle rozwoju ruchu biblijnego w Polsce*, Lublin 1975, Katolicki Uniwersytet Lubelski, maszynopis, ss. 70 (praca magisterska wykonana pod kierunkiem ks. prof. dra hab. L. Stachowiaka).

43. Ks. Władysław SMEREKA, *Ks. prof. Aleksy Klawek jako wykładowca i komentator psalmów (ze wspomnień ucznia)*, RBL 23, 1970, ss. 279—291.

44. Ks. Władysław SMEREKA, *Wybitny polski biblista — ks. Aleksy Klawek*, „Analecta Cracoviensia” 3, 1971, ss. 7—19, 1 fot. [Résumé, ss. 18—19].

45. Ks. Władysław SMEREKA, *Ks. prof. Aleksy Klawek*, „Tygodnik Powszechny” 26, 1972, nr 1 (1197), s. 3, 1 fot.

46. Ks. Władysław SMEREKA, *Wielkopolska czci pamięć dwóch wybitnych biblistów*, „Tygodnik Powszechny” 1973, nr 21, s. 7.

47. Ks. Władysław SMEREKA, *Polskie Towarzystwo Teologiczne w hołdzie błog. królowej Jadwidze*, RBL 31, 1978, ss. 326—329.

48. Ks. Władysław SMEREKA, *Tablica pamiątkowa ku czci śp. ks. prof. Klawka* (obj. 0,25 ark. Ukaże się w wersji ang. na łamach „Folia Orientalia” 22, 1981).

49. Ks. Piotr STACH, *Podróż naukowa do Ziemi Świętej zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Teologiczne we Lwowie*, Lwów 1936, publ. 1937, Nakładem Autora, 8°, ss. 495, 87 fot., 1 mapka. [Odnosnie ks. Klawka, por. ss. 9, 13, 16, 20, 21, 22, 28, 31n, 34n, 37, 71, 73, 89, 103, 164, 173, 194, 301, 348, 369, 425n, 441, oraz fot. 1, 32, 83? Nota bene: fot. 32: Oddanie hołdu O. M.-J. Lagrange'owi].

50. Ks. Lech STACHOWIAK, *Katolicka bibliistyka polska w latach 1900—1945*, [w:] B. Bejze, red., *W kierunku chrześcijańskiej kultury*, Warszawa 1978, Akademia Teologii Katolickiej, ss. 551—567 [Por. ss. 561—563].

51. Ks. Lech STACHOWIAK, *Ks. Aleksy Klawek jako egzegeta i tłumacz Biblii*, Sprawozdania Oddz. Krakowskiego PAN, II półrocze 1979 r. (w druku, obj. 0,15 ark.).

52. Ks. Lech STACHOWIAK, *Ks. Aleksy Klawek jako egzegeta i tłumacz Biblii*, RBL 33, 1980 (pełna wersja nr 51. Obj. 0,8 ark.).

53. [Ks. Jan SZURLEJ?], *„Którzy Mnie objaśniają posiadają żywot wieczny”* (Syr 24, 34), „Apostolstwo Chorych” 41, 1970, nr 11, ss. 1—3, 1 fot.

54. Witold TASZYCKI, *Ks. Aleksy Klawek jako onomasta*, RBL 23, 1970, ss. 291—293.

55. Witold TASZYCKI, *Ks. Aleksy Klawek jako onomasta (1890—1969)*, „Onomastica” 17, 1972, ss. 304—306, 1 fot. [Przedruk nr 54].

56. Ks. Marian WOLNIEWICZ, *Biblijna działalność ks. prof. Klawka w Wielkopolsce (1917—1923)*, RBL 23, 1970, ss. 266—276.

57. Ks. Marian WOLNIEWICZ, *Wielkopolskie lata ks. profesora Klawka*, „Przewodnik Katolicki” 76, 1970, nr 50, ss. 470—471, 2 fot.

58. Ks. Marian WOLNIEWICZ, *Studium Pisma Świętego w Arcybi-skupim Seminarium Duchownym w Poznaniu w latach 1835—1939*, Poznań 1969, Księgarnia św. Wojciecha, 8°, ss. 103 (= Sprawy biblijne XXII). [Odnosnie ks. Klawka por. ss. 41n, 46, 51, 55, 57, 58—61, 71n, 74, 76, 81, 83—91, 101 oraz bibliografia na s. 88].

59. Andrzej ZABORSKI, *Filolog i nauczyciel*, RBL 23, 1970, ss. 293—297.

60. Andrzej ZABORSKI, *Prof. dr Aleksy Klawek (1890—1969)*, „Prze-
gląd Orientalistyczny” 1971, nr 2 (78), s. 209—210.

61. Andrzej ZABORSKI, *Rev. Prof. Dr. Aleksy Klawek (1890—1969)*,
„Folia Orientalia” 13, 1971 (publ. 1972), ss. 5—7, i fot.

62. Włodzimierz ZAJĄCZKOWSKI, *Działalność ks. prof. Aleksego Klaw-
ka w Polskim Towarzystwie Orientalistycznym i Komisjach Orientali-
stycznych Polskiej Akademii Umiejętności i Krakowskiego Oddziału Pol-
skiej Akademii Nauk, Sprawozdania Oddz. Krakowskiego PAN, II półrocze
1979 (w druku, obj. 0,05 ark.)*.

Kraków

ZDZISŁAW J. KAPERA

UWAGA PRENUMERATORZY

W związku ze wzrostem kosztów druku uprze-
mie informujemy Szanownych Prenumeratorów,
iż z dniem 1 I 1981 r. wysokość prenumeraty
rocznej wynosić będzie 180 zł, półrocznej — 90 zł.
Cena pojedynczego zeszytu wynosić będzie 30 zł.